

PROVINCIALE DRENTSCHE en ASSER COURANT

DONDERDAG 1 SEPTEMBER 1864

- vervolg -

Men moet dus verwachten, dat die, zoowel wat hechtheid als inrigting betreft, naar behooren zullen zijn gemaakt. Over geruchten, die daaromtrent in omloop zijn geweest, zwijg ik. Het tijdvak gedurende hetwelk de stoomgemalen hebben gewerkt, heeft zich wel gekenmerkt door groote droogte, maar zoo als gezegd is, daarop moet gerekend zijn.

Daarentegen is gedurende ongeveer vijf weken van dat tijdvak de hoofdvaart gesloten geweest naar de zijde van Meppel. Alle waterverlies door afschutting heeft zich gedurende dien tijd bepaald tot hetgeen diende voor het passeren der eerste sluis op het Noord-Willems-Kanaal en die op de vaart naar Veenhuizen, door enkele schepen. Men mag derhalve zeggen, dat er gedurende die vijf weken geen ander waterverlies, van eenig belang, op het bovenpand is geweest als door uitdamping.

En wat hebben we nu zien gebeuren? De schrijver zegt het: Op 12 Julij teekende de peilschaal 31, op 11 Augustus 41 duimen onder peil. Ben ik wel onderrigt, dan vergist de schrijver zich, en was de waterstand 12 Julij 33 en 11 Augustus 39 duimen beneden peil. Derhalve is in dien tijd, niettegenstaande dat de vaart gesloten was en er gemalen is, het water 6 duimen gevallen. Op den 1sten Julij toen de machines zijn begonnen te werken, teekende de peilschaal 38 duimen, 12 Julij 33 duimen, 11 Augustus 39 duimen, en, nadat de beneden panden volgestroomd waren, 50 duimen beneden peil. In dat geheele tijdvak is, niettegenstaande het werken der stoomgemalen, het water nog 4 duimen gezakt, en, nadat de benedenpanden gevuld waren, 12 duimen.

Dat het water bij het begin van dit tijdvak bijzonder laag is geweest, verandert de zaak niet. De stoomgemalen zijn gemaakt, om bij laag water en bij droogte hunne hulp te verleen, bij regenachtig weder en hoog water zijn ze niet noodig. Het vermogen der machines zal over een jaar niet meerder zijn dan thans, en men behoeft het oordeel over het doeltreffende der stoomgemalen niet tot een volgend jaar uit te stellen. Het is nu reeds gebleken dat de stoomgemalen op verre na niet bij magte zijn om gedurende een tijdvak van zes weken, waarvan ongeveer vijf met gesloten vaart, het bovenpand op peil te brengen; zelfs niet om gedurende dat de vaart gesloten was, te vergoeden, hetgeen door uitdamping verloren ging.

Men moet aannemen, dat men, nu de stoomgemalen er zijn, ook getracht heeft er het voorgestelde doel mede te bereiken; dat eischt het Provinciaal- het Rijks- en het algemeen belang. Er zal dus gewerkt zijn met de meest mogelijke inspanning – en toch is het doel niet bereikt. Het komt mij voor, dat de schrijver te ver gaat, wanneer hij beweert, dat voor de ontevredenheid te Smilde, omtrent de werking der stoomgemalen, geen grond hoegenaamd is.

Als eene andere reden van de ontevredenheid te Smilde, noemt de schrijver het dikwerf sluiten der hoofdvaart.

Buiten het ongerijf, dat hierdoor in het algemeen wordt geleden, mag men in het bijzonder voor de veenkoloniën, die door de verveening grootendeels moeten bestaan, het nadeel van die herhaalde schorsing in den afvoer hunner producten niet gering achten. In de veenkoloniën is het getal arbeiders bijzonder groot, omdat de veenexploitatie dit vordert.

Maar niet het gansche jaar kunnen zij daarin werkzaam zijn. Elders werk zoeken is voor hen, die huisgezinnen hebben en meestal eenig land beteelen, uiterst moeilijk. Ook is het werk in den omtrek meestal schaarsch, daar groote publieke werken in de nabijheid onzer Drentsche veenkoloniën zelden worden uitgevoerd. De veeneigenaren verschaffen hun dus arbeid door ontginning der dalgronden.

Maar ieder die met ontginning bekend is, weet ook, dat hierdoor kapitaal wordt vastgelegd. Nu hangt alles aan elkander: is de vaart gesloten dan is er dat jaar minder afvoer van turf, door het bovenmatig aanbod van turf, oude en nieuw gegravene, aan de schipperij, die ze gewoonlijk in de veenen komt koopen, wordt na de heropening der vaart, de prijs gedrukt; te sterker naarmate de behoefte aan gereede penningen bij den verveener meer of minder groot is, en naarmate er omstandigheden bij komen, die ook nadeeligen invloed op den prijs uitoefenen.

Maakt de verveener geen geld, heeft hij geringe winst, of derft hij die zelfs geheel, dan kan hij den arbeiders geen werk verschaffen, hij moet de ontginning staken.

Het is derhalve niet enkel het onmiddelijk nadeel, dat ondervonden wordt door het gemis van het genot der hoofdvaart bij sluiting, maar meer nog de gevolgen daarvan, het middelijk nadeel, dat niet voorbijgezien moet worden, want het drukt het zwaarst.

Nu zegt de schrijver, dat in de laatste 4 jaren de vaart tweemaal gesloten is geweest, en hij schijnt dit niet bezwarend te vinden.

vervolg op blad 1864z3